

saa en halv Snes Tusinde Kroner fordelt paa Skolefondene. Jeg tror imidlertid for det første ikke, at det, naar man skal afgøre et saadant Spørgsmaal, kommer saa meget an paa, om Udgiften bliver noget større eller mindre. For øvrigt skal jeg henlede Opmærksomheden paa, at det efter Motiverne stiller sig meget forskelligt for de forskellige Skolefonds. Af de 21 Skolefonds er der 7, paa hvilke Udgiften har været mellem 2,000 og 3,000 Kr., og for hvilke den altsaa nu for de næste 5 Aar vil blive omtrent 1,000 Kr. Dette fit imidlertid endda at være. Men Sagen er, at disse Skolelærere medføre en anden Udgift, som er langt større end en Udgift til Bonus af en halv Snes Tusinde Kr. hvert 5te Aar. Disse Lærere ere nemlig afsat fra Bonus i højeste Grad bhrdefulde for Skolefondene. Under Forhandlingerne for 2 Aar siden oplyste det ærede 9de Medlem for 1ste Kreds (Mourier-Petersen), at Skolefonden i den Skoleraadskreds, i hvilken han bor, allerede for disse Læreres Vedkommende havde et Understud af 3,37 Kr. Jeg skal tillade mig at gøre nogle korte Meddelelser om, hvorledes det stiller sig for Hjørring Amts Skolefonds. Det er ganske naturligt, at en saadan Institution begynder med at opspare sig en Kapital. Naar der skal sikres en hel Del Lærerenfer Overlevelsrente, opsparer man i de første Aar af Præmierne. Udgiften dækkes under ordinære Forhold af de løbende Indtægter med et lille Overstud paa Indtægtsiden, men saaledes Forholder det sig ikke med de her omhandlede Bestillingsmænd. For Hjørring Amts Vedkommende var man, da vi naaede Aaret 1890—1891, kommen saa vidt, at man havde spist op, hvad man havde opsparet, og man havde, afsat fra den Bonus paa noget over 2000 Kr. som man udbetalte, allerede et Deficit. Forholdet er for Tiden det, at der er 19 Enker, som oppebære Overlevelsrente, og 36 Skolelærere, som hde deres aarlige Bidrag. Af disse 36 ere 28 komne til i de sidste 20 Aar og deraf 15 i de sidste 10 Aar. I Aaret 1890—91 var Understudet noget over 200 Kr. Nu er io Indtægtskilden afsluttet, thi der kommer ikke flere Lærere til. Efter 2 Aars Forløb er Udgiften vokset saaledes, at den i Aaret 1892—93 har oversteg Indtægten med 628 Kroner. Altsaa for 2 Aar siden var det aarlige Understud 200 Kroner, og nu er det over 600 Kroner. Hvis Forholdet bliver det samme i de kommende 5 Aar, vil Fonden altsaa ved Siden af Bonusubbetalingen have en Udgift af godt 3,000 Kroner. Understudet bliver selvfølgelig ikke staaende derved, thi for hver

Lærer, der falder bort, gaar der en Indtægt tabt og tilkommer en Enke, hvad der vil give et forøget Understud af et Par Hundrede Kroner aarlig for hver. Hvorledes Regneskiftet i Længden vil stille sig, lader sig naturlig ikke bestemt opgøre, men det er ikke usandsynligt, at der kommer en Del Aar, hvor man faar en aarlig Merudgift af 1000—2000 Kroner. Hvorledes det stiller sig for andre Skoleraadskredse, kan jeg ikke vide — det kan stille sig noget forskelligt, — men anlægger man den lave Maalestof, som den nærværende Merudgift i Hjørring Amt afgiver — vil en Merudgift i 5 Aar paa 3,000 Kroner for samtlige Skoleraadskredse blive 60,000 Kroner. Det er naturligvis rent kalkulatorisk. Men man vil altsaa se, hvad det drejer sig om for Skolefondene. Bonus bliver det mindre; ved Siden af disse 10,000 Kroners Udgift til Bonus hvert 5te Aar bliver der for en længere Tid en langt større Merudgift til Overlevelsrenter. Derfor var vistnok den Modstand, som rejste sig for to Aar siden mod den Ordning, Lovforslaget opstillede, vel begrundet. Der havde været god Grund til at faa Forholdet nærmere belyst med Tal og at faa nærmere overvejet, om der ikke skulde kunne gives en anden Løsning end Lovforslagets. Forholdet er nu det, at man under Navnet Bonus ved Siden af den store positive Merudgift, som Udbetalingen af Overlevelsrenterne fører med sig, lader Skolefondene hvert femte Aar udrede et ikke ubetydeligt hyderligere Beløb. Jeg kan ikke se, at der i Virkeligheden kan ansøres noget til Støtte for en saadan Ordning. Der blev ganske vist ved Behandlingen af det ældre Lovforslag anført fra Ministerbænkens Udtrækkene i Loven af 8de Marts 1856, der siger: „Dersom en Lærer paa Grund af sin Helbredstilstand ej kan erhverve sin Hustru nogen Overlevelsrente fra Livrente- og Forsørgelsesanstalten, da indtræder Skolefonden ganske i Livrente- og Forsørgelsesanstaltens Sted“. Der blev lagt Eftertryk paa, at Skolefonden ganske indtræder i Livrente- og Forsørgelsesanstaltens Sted. Altsaa, naar Forsørgelsesanstalten skal udbetale Bonus — det maa være Tanken — saa maa Skolefonden ogsaa udbetale Bonus. Men det kan man ikke faa ud ved Lovfortolkning. Her foreligger en Lovbestemmelse, der gaar ud paa, hvad Skolefonden skal udrede efter de Lovgivningsregler, der være gældende den Gang; Skolefonden skal give Lærerne de samme Aaar, som Livrente- og Forsørgelsesanstalten giver. Meningen kan dog ikke være, at Skolefondene